

Aan:
N.F. van Sluijs

Betreft: Beoordeling iep 8148
Ons kenmerk: 020316
Datum: 30 maart 2016

Hierbij stuur ik u mijn reactie op de beoordelingen van iep 8184 aan de Wittenburgergracht (t.o. huis nummer 12). Allereerst bespreek ik de gangbare beoordelings- en onderzoeksmethoden met de bijbehorende normen. Vervolgens ga ik in op het gegeven hoe deze beoordelingen en normen op iep 8148 zijn toegepast.

Wat houdt VTA in de praktijk in

Boomcontroles worden in Nederland uitgevoerd op basis van de VTA methode (**V**isual **T**ree **A**ssessment), oftewel een beoordeling op basis van **visueel** waarneembare kenmerken. Onder de noemer van de VTA worden in de dagelijkse praktijk in Nederland facetten van de diverse methoden (zoals VTA, IBA (**I**ntegrierte **B**aum **A**nalyse) en SIA (**S**tatisch **I**ntegrierte **A**bschätzung) geïntegreerd toegepast (Bron: Stadsbomen Vademecum 3a: Boomcontrole en onderzoek).

Op basis van visuele kenmerken worden bomen ingedeeld in drie categorieën:

- Bomen zonder noemenswaardige gebreken. Deze bomen worden zonder dat beheermaatregelen nodig zijn, goedgekeurd tot het volgende controlemoment.
- Attentiebomen. Bij deze bomen is een visueel waarneembaar gebrek gesignaleerd wat duidt op mogelijke verzwakking van de structuur van de boom. De boom voldoet echter nog wel aan de normen. Tot het volgende controlemoment zijn voor deze bomen geen beheermaatregelen nodig om de veiligheid van de omgeving van de boom te garanderen.
- Risicobomen. Bij deze bomen is een visueel waarneembaar gebrek gesignaleerd wat duidt op een verzwakking of een mogelijke verzwakking van de structuur van de boom. Bij een concrete verzwakking is een beheermaatregel nodig om de veiligheid van de omgeving van de boom te garanderen. Bij een mogelijke verzwakking is nader onderzoek nodig omdat **visueel** niet is vast te stellen of de boom aan gestelde normen voldoet. Als op basis van nader onderzoek blijkt dat de boom wel aan de veiligheidsnormen voldoet wordt de boom als attentieboom geregistreerd.

Mattheck-norm

Een basisnorm van de VTA methode stelt dat als de restwand rond een holte in een boom minimaal 30% van de straal van de stamcirkel is en de holte een opening heeft van maximaal 120 graden, dan is die stam even veilig als een volledig gezonde stam. We kennen deze norm ook wel als de Mattheck-norm. Als de boom met de holte niet aan dit criterium voldoet, wil dit niet zeggen dat de boom onveilig is. Er is dan sprake van een potentieel risico. Aspecten als kroonhoogte, kroonomvang en standplaats t.o.v. de wind spelen een belangrijke rol bij het bepalen of een potentieel risico ook daadwerkelijk een reëel risico is (Bron: Stadsbomen Vademecum 3a: Boomcontrole en onderzoek).

Je kunt dus zeggen dat als de boom niet aan die Mattheck-norm voldoet, hij potentieel risicovol is. Of dit risico reëel is, moet bij een nadere afweging of bij nader onderzoek inzichtelijk gemaakt worden.

SIA methode

Onderzoek wat aan de basis ligt van de SIA methode, heeft uitgewezen dat met name bomen met een grotere stamdiameter (> 0,5 meter) op basis van de Mattheck-norm te snel potentieel risicovol worden genoemd. Daarnaast worden bij de SIA methode aspecten als kroonhoogte en kroonomvang, in tegenstelling tot de Mattheck-norm, wel meegewogen. Het onderzoek uitgevoerd door Groendirectie Holland, opgenomen in de brief aan Mw. T. Neleman van 26 september 2015, geeft een nauwkeurige berekening van de minimaal benodigde restwand van de betreffende iep conform deze SIA methode. De SIA methode vormt daarmee de nadere beoordeling die kan aangeven of een gesignaleerd potentieel risico op basis van de Mattheck-norm ook een reëel risico is.

Beoordeling iep 8148

Bomenwacht Nederland heeft bij de beoordeling van de betreffende iep op 23 juni 2015 geconstateerd dat de boom volgende de Mattheck-norm een minimaal benodigde restwand zou moeten hebben van 20 cm om als veilig aangemerkt te kunnen worden. De twee gemeten stukken restwand bedragen 20 en 22 cm. Omdat Stadsdeel Centrum een extra norm heeft ingesteld van 1,4 (men wil dat de bomen nog "veiliger" zijn dan "veilig"?) zou de minimaal benodigde restwand volgens de met 1,4 vermenigvuldigde Mattheck-norm 28 cm moeten zijn.

Bij toepassing van de SIA methode zou de minimaal benodigde restwand ca. 9,5 cm moeten zijn om als veilig aangemerkt te kunnen worden (Bron: Groendirectie Holland). Vermenigvuldigd met de 1,4 norm zou dit uitkomen op een minimaal benodigde restwand van 13,5 cm. De boom voldoet ruimschoots aan deze norm en kan dus als absoluut veilig worden beoordeeld ten aanzien van deze holte.

Daarnaast maakt Bomenwacht Nederland in haar beoordeling bij de conclusie melding van verhoogd instabiliteitsgevaar. Met instabiliteitsgevaar wordt bij de beoordeling van bomen bedoeld dat bomen volledig, dus inclusief de (beperkte) wortelkruit om kunnen waaien. In hun beoordeling is niet vermeld waar deze conclusie op is gebaseerd. Het beoordelen van problemen bij bomen ten aanzien van de stabiliteit kan plaatsvinden door middel van bewortelingsonderzoek of met gebruikmaking van de trekproef (Bron: Stadsbomen Vademecum 3a: Boomcontrole en onderzoek). Bij bewortelingsonderzoek worden wortels deels vrijgegraven om de kwaliteit te kunnen beoordelen. Aan de basis van de trekproef ligt de SIA-methode. Geen van deze twee onderzoeken is vermeld in de beoordeling van Bomenwacht Nederland.

Conclusie

De conclusie dat de boom ook na verdere beoordeling als risicoboom moet worden aangemerkt is niet juist! Om te bepalen of een potentieel risico ook daadwerkelijk een risico is had men bij het nader onderzoek gebruik moeten maken van een methode die rekening houdt met de grotere stamdiameter van de boom, de kroonhoogte en de kroonomvang. De SIA methode is hiervoor de aangewezen methode om deze nadere beoordeling te kunnen maken. Groendirectie Holland heeft deze methode zorgvuldig en correct toegepast en daarmee aangetoond dat de boom geen verhoogd breukrisico oplevert voor de directe omgeving, zelfs niet na het toepassen van de discutabele extra norm van 1,4 die het Stadsdeel Centrum daarop bovenop legt.

De conclusie dat de boom een verhoogd instabiliteitsgevaar geeft, is niet gebaseerd op een gangbare beoordelingsmethode, en is dus een niet onderbouwde veronderstelling.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,
hoogachtend,

Ing. G.J. Van Prooijen
Prohold BV
Boomtechnisch advies